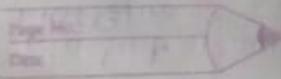

संकृत सामान्यम् ।

अनिवारी प्रथमप्रक्रम् ।

अपश्चात् II

07-10-2020

शब्दरूपाणि ।

पश्चिम् (इन् प्रत्ययान्ते शब्दः, पुलिङ्गः)
रास्ता, मार्गः ।

तिभक्तिः शक्तचतुर्म् द्वितीयान्तम् बहुवचनम्

प्रदाता - प्रदाता । प्रदातो प्रदातः

द्वितीया - प्रदातान्तम् " " प्रदः

तृतीया - प्रदा प्रदिव्यान्तम् प्रदिव्यिः

चतुर्थी - प्रदी " " प्रदिव्यः

पञ्चमी - प्रदा " " " "

छठी - " " प्रदोः प्रदाम्

सप्तमी - प्रदि " " प्रदिषु

सप्तोत्तम - हे प्रदाता! हे प्रदातो! हे प्रदानः!

इन् प्रत्ययान्ते "गुणिन्" (पुलिङ्ग) से इसका रूप भिन्न होता है।

07-10-2020

डॉ. निर्मल कुमार झा (संग्राहार्थी)
रा० ३० सं० महातिं लुक्सेना, शुर्णियाँ

07-10-2020

शास्त्री

साहित्याम्।

दृष्टविचारः।

प्रश्नः → प्रदत्ते इसोके दृष्टविचारं कुरुत ।

“अनाधारं पुण्डं, किसलयमधून करेत्वा है—
रनाविदुर्यं रत्नं, मधु नवमनाध्वादितरसम् ।
अथवां पुण्यानां, फलमिव च तद्रूपमनयं,
न जाने भीकर्तारं, कमिह समुपर्याह्यति विद्यः ॥”

अभिज्ञानशाकुन्तलम्- २/१०

उत्तरम् → प्रसन्नतस्य पदुराहस्ये प्रत्येके चरणे वाग्णादिक्रमः शब्दमस्ति →

अनाधारं पुण्डं, किसलयमधून करेत्वा है—
I S S S S S I I I I I S I I I S
रत्नाः, मधुः, नगणः, सगणः, माणः, मधु, गुरु

वाग्णादिक्रमानुसारेण अत्र अस्तिमन् पद्ये उत्थितदृष्टविचारः
भैदः शिखरिणीदृष्टः अस्ति ।

तलस्तणमस्ति → “रसे रवैश्चिदन्ता यमनयमत्वागः शिखरिणी”
मधु, शकादशमधु अस्तरेषु चरिते भवति ।

अस्तिमन् पद्ये परिकराभवकारः,
अश्वता मालोपमा | बहुतुच्छनि व्यङ्ग्यः ।

~~Ans → 07-10-2020~~
डॉ. निर्मल कुमार झा (स० प्राचारी)
रा० ३० खं० महातिं दुखसैना, भूर्जियाँ ।

07-10-2020

संकृतयामानम् ।

उपशास्त्री ।

अस्तिवेच्छाप्रपदम् ।

संकृतानुवाद कुलते ।

1. वह हमलोगों को मूल गता → यः अस्मान् विस्मृतः ।
विस्मृततान् ।
2. मैंने उसे पीता → अहं तम् अताहतः / तदिततान् ।
3. द्वारों ने निवन्धा लिखा → द्वाराः निबन्धामलिखत् ,
लिखिततान् , लिखितः । हर्षे: निवन्धां लिखितम् ।
4. उसने फूलों को चुंसा → यः पुष्पाणि अजिद्धत् ।
या पुष्पाणि द्वातः , द्वाततान् ।
तेन पुष्पाणि द्वातानि ।
5. उसने पक लिला → या पकमलिखत् । यः पकं लिखितः ।
तेन पकं लिखितम् । यः पकं लिखिततान् ।
6. राम ने राघवों को मारा → रामः राघवान् अहन् ।
रामेण राघवान् हतः । रामः राघवान् हतवान् ।
7. देवों ने सागर को मचा → देवाः सागरं मधिततान् ।
देवैः सागरः मधितः ।
8. लड़के यहक पर दोड़े → बालकाः मार्गे अच्यातन् ।
बालकाः मार्गे चाविततन्तः ।
9. ब्राह्मण ने गाय माँगी → ब्राह्मणः गाम्याचात् ।
ब्राह्मणः गाम् याचितः । ब्राह्मणेन जो याचितः
ब्राह्मणः गाम् याचिततान् ।
10. माला के फूल गिर पड़े → मालायाः पुष्पाणि स्वस्तवन्तः ।
मालायाः पुष्पाणि स्वस्तानि । मालायाः पुष्पौ:
स्वस्तानि ।

07-10-2020

डॉ. निर्मल कुमार झा (स० ब्राचार्या)
स० उ० रंग महानि दुखसेना, बुर्जीयौ ।